

Hovedpunkter af den regnskabsmæssige Forretningsgang i en Forlagsvirksomhed.

Af Gunnar Jørgensen. ¹⁾

I. Indledende Bemærkninger.

Den regnskabsmæssige Forretningsgang i en Forlagsvirksomhed kan siges at omfatte to Dele. Den ene beskæftiger sig med Regnskabet, med Beholdningerne af Penge og Pengerepræsentativer, Mellemværendet med Debitorer og Kreditorer, Administrationsomkostninger etc. Den anden omfatter de for en Forlagsvirksomhed karakteristiske Forhold, saasom Regnskabet med Fremstillingen af Bøger, Mellemværendet med Forfattere og Kommissionsskriftejere, Lagerregnskabet og Afregningen af Forfatterhonorar. Det er denne sidste, der i det efterfølgende skal gives en kortfattet Fremstilling af; men forinden vil det sikkert være praktisk at redegøre for det Grundlag, Bøgenes Fremstilling, Salg og Afregning hviler paa.

Et Forlag skaffer sig almindeligvis Bøger paa to Maader. Dels ved at købe Manuskripter af Forfattere eller erhverve Oversættelsesretten til udenlandske Bøger og fremstille Bøgerne for egen Regning og Risiko; disse Bøger kaldes *Forlagsartikler*. Dels ved at fremstille Bøger for fremmed Regning, f. Eks. Doktordisputatser, Festskrifter o. l.; disse Bøger kaldes *Kommissionsskrifter*.

For Forlagsartiklerne betaler Forlaget Forfatterne et nærmere aftalt Honorar. I et senere Afsnit behandles Afregningen og Udbetalingen af Honoraret.

Skal et Forlag fremstille en Bog for fremmed Regning — det kan enten ske ifølge Tilbud eller efter Regning —, vil der mellem Kom-

¹⁾ Hovedbogholder, H. D.

missionsskriftejerer og Forlaget opstaa et økonomisk Mellemværende, som vil være nærmere fastsat i en Kontrakt. I denne vil da være angivet Tilbudssummen eller ogsaa, at Forlaget skal have godtgjort de faktisk afholdte Udgifter plus f. Eks. 10 Procent for sin Ulejlighed. Skal Bogen efter Fremstillingen sælges gennem Boghandelen, tager Forlaget Bogen i Kommission, og Kontrakten vil da bl. a. indeholde Angivelse af Bogens Bogladepris samt hvor meget Forlaget skal afregne til Kommissionsskriftejerer for de solgte Eksemplarer. Noget tilsvarende gælder, naar Forlaget modtager en Bog, hvis Fremstilling Ejerer selv har ladet besørge, til Salg i Kommission.

Forlaget sælger Bøgerne til Boghandlerne paa 3 Maader:

- 1) pr. Kontant,
- 2) paa Kredit i fast Regning (betales fire Gange aarlig),
- 3) i Kommission, ogsaa kaldet a Conditions-Salg (afregnes og betales een Gang om Aaret).

De to første Salgsmaader svarer i det store og hele til det almindeligt kendte Kontant- og Kreditsalg i Handelsvirksomheder og skal derfor ikke nærmere omtales. A Conditions-Salget vil blive nærmere behandlet senere.

II. Den regnskabsmæssige Forretningsgang.

Fremstillingskonto.

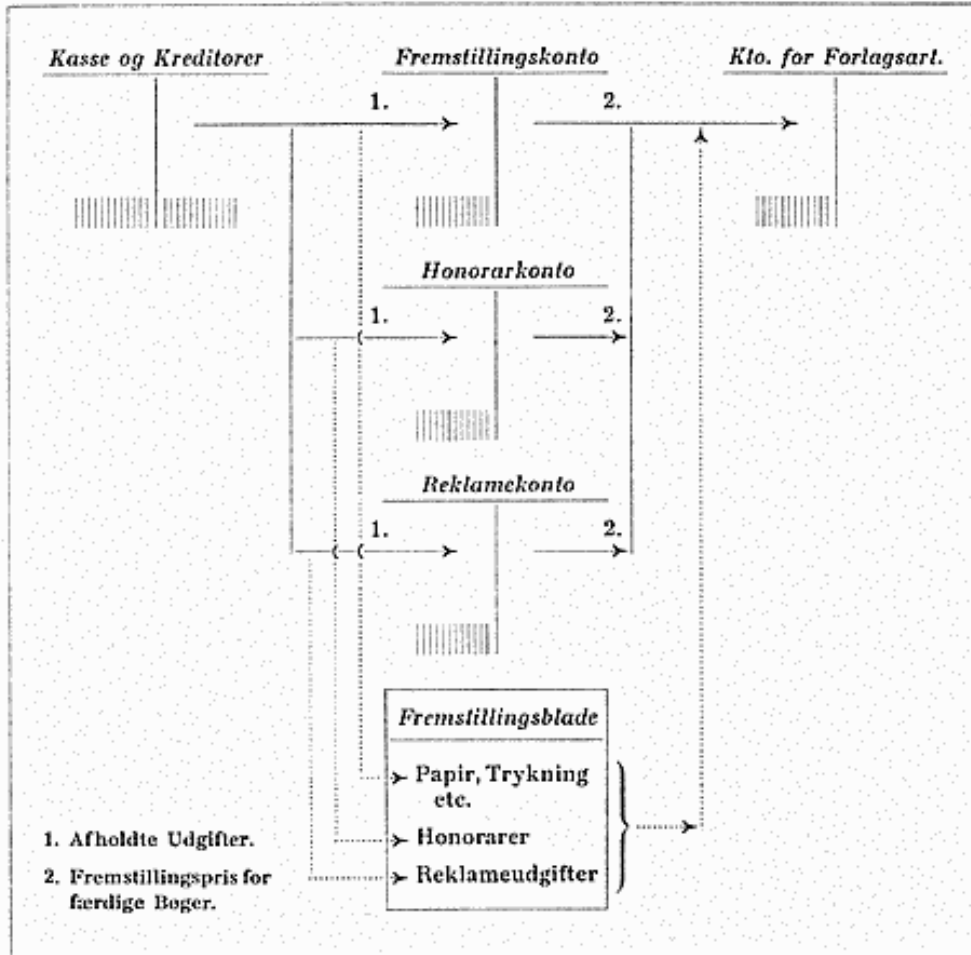
a) *Forlagsartikler.* De til Fremstillingen af en Bog medgaaende Udgifter til Papir, Trykning, Clicheer etc., Tegner- og Oversætterhonorar samt Reklame debiteres paa henholdsvis Fremstillingskonto, Honorarkonto og Reklamekonto. (Se Kontoskitsen Fig. 1).

Til disse Konti hører en Specifikation, hvor hver Bog har sin Konto, »Fremstillingsbladene«, der kan sammenlignes med Efterkalkulationsarkene i et Fabriksregnskab.

Til en Bogs Fremstillingsudgifter hører ogsaa Honoraret til Forfatteren, men da dets regnskabsmæssige Behandling er noget mere kompliceret, paa Grund af de forskellige Maader det afregnes og udbetales paa, er det behandlet i et senere Afsnit for ikke at gøre Redegørelsen for Fremstillingskontoen uoverskuelig.

Naar samtlige Fremstillingsudgifter for de færdiggjorte Bøger er overført til Konto for Forlagsartikler, vil Saldoen paa Fremstillings-, Honorar- og Reklamekonto repræsentere Værdien af Bøger under Udgivelse og blive optaget i Status som et Aktiv.

Fig. 1.

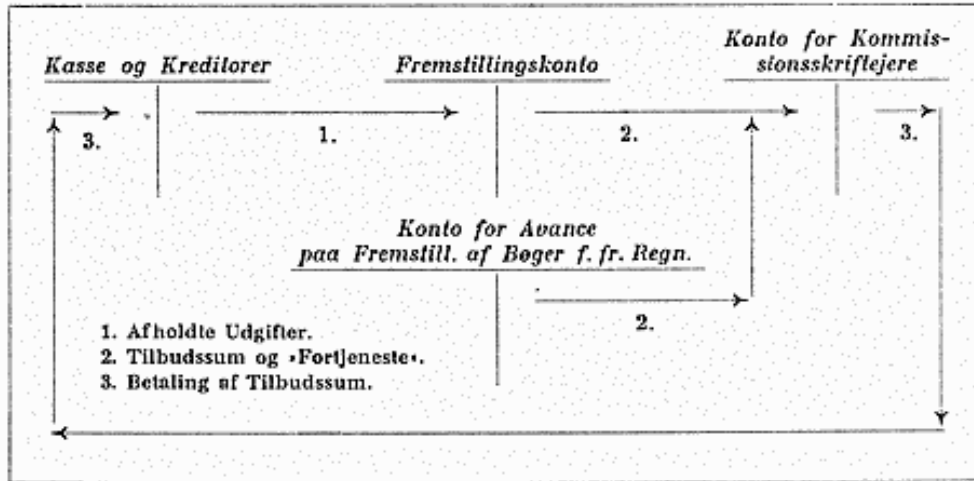

Konto for Forlagsartikler vil i Aarets Løb omfatte Fremstillingsprisen for de færdige Bøger og opføres i Status som et Aktiv, efter at den er opgjort som en almindelig Varekonto.

b) *Kommissionsskrifter*. Drejer det sig om Fremstilling af et Kommissionskrift, er Fremgangsmaaden ved Fremstillingsregnskabet i og for sig ganske den samme som ved Forlagsartikler; blot debiteres Kommissionskriftejereren for den fremstillede Bog. (Se Kontoskiten Fig. 2).

Sker Fremstillingen af Bogen i Henhold til forud afgivet Tilbud, debiteres Kommissionskriftejereren, naar Bogen er færdig, for Tilbudssummen. Fremstillingskontoen krediteres for Fremstillingsprisen, og Differencen mellem disse to Summer — der udgør Forlagets Fortjeneste — krediteres »Konto for Avance paa Fremstilling af Bøger

Fig. 2.

for fremmed Regning«. Skal Bogen betales ifølge Regning plus et Procenttillæg, er det dette sidste, der krediteres Avancekontoen.

Det vil af det ovenfor nævnte fremgaa, at Fremstillingskontoen stadig holdes »ren«, idet den kun krediteres for den egentlige Fremstillingspris. Fortjenesten fremkommer paa »Konto for Avance paa Fremstilling af Bøger for fremmed Regning«, der indgaaer i Driftsregnskabet som Indtægt.

Selv om Forlaget pr. Statusdagen har et Kommissionsskrift i Arbejde, vil den her nævnte Fremgangsmaade ikke virke forstyrrende ind paa Opgørelsen, idet de Udlæg, der er afholdt, vil blive optaget som et Aktiv.¹⁾

Lagerregnskab.

a) *Forlagsartikler.* Efterhaanden som de færdige Bøger afleveres til Forlagets Lager, noteres de i Lagerregnskabet. Dette føres kun i Antal og adskiller sig i Princippet ikke fra de Lagerregnskaber, der føres i almindelige Handels- og Industrivirksomheder, og skal derfor ikke nærmere omtales.

b) *Kommissionsskrifter.* Naar et Kommissionsskrift er færdigfremstillet, og Mellemværendet med Kommissionsskriftejeren er afviklet, kan denne enten selv disponere over Oplaget eller overlade Forlaget det i Kommission til Salg gennem Boghandelen. Som Regel vil det

¹⁾ Om dette Aktiv kan ganske vist siges, at det foruden at repræsentere et Udlæg for Kommissionsskriftejerens Regning ogsaa kan indeholde en Fortjeneste til Forlaget; enten en forholdsmæssig Andel af Fortjenesten ved Tilbudsarbejder eller ogsaa 10 % af de hidtil afholdte Udgifter ved Fremstilling efter Regning. Det maa hero paa et Skøn, om man vil tage en Del af Fortjenesten til Indtægt ved Aarsafslutningen, eller om man vil vente, til Bogen er færdig, og da lade det paagældende Aar faa hele Fortjenesten.

være saaledes, at Kommissionsskriftejerer selv disponerer over en Del af Oplaget, medens en Del bringes i Handelen gennem Boghandlerne. Som Følge heraf vil der opstaa et nyt Regnskabsforhold mellem Forlaget og Kommissionsskriftejerer for den Del af Oplaget, der skal sælges fra Forlaget.

Der vil da være Grund til at give en nærmere Redegørelse for den regnskabsmæssige Behandling af Lageret af Kommissionsskrifter og af Mellemværendet med Kommissionsskriftejerer. Dette Forhold er nærmest at betragte som et Konsignationsforhold og adskiller sig saaledes en Del fra det i Handelsvirksomheder almindeligt forekommende Leverandørregnskab.

I en Forlagsvirksomhed kan man almindeligvis gaa to Veje i et saadant Tilfælde:

1) Ved Modtagelsen af Kommissionsskriftet sker der ingen Postering i selve Bogholderiet. Derimod noteres i Lagerregnskabet det modtagne Antal Eksemplarer som indgaaet. Ved Aarets Afslutning konstateres Salget som Differencen mellem det modtagne Antal og Beholdningen ultimo under Hensyntagen til udleverede Frieksemplarer. Det solgte Antal multipliceret med Bogens Afregningspris udgør da Forlagets »Indkøbspris« for solgte Kommissionsskrifter og posteres som vist i nedenstaaende Kontoskitse (Fig. 3). Afregningsbeløbet opføres i Status som Passiv (antecipativ Udgift) og udgør i Driftsregnskabet en Del af Posten »Indkøbspris for solgte Varer«.

Eksempel: Den $\frac{1}{4}$ modtages 100 Eksp. til Udsalgspris Kr. 10,— og Afregningspris Kr. 6,—. Den $\frac{31}{12}$ er paa Lager 45 Eksp. Der er udleveret 5 Friekspl.; Salget bliver altsaa 50 Eksp.

Fig. 3.

<i>Konto for Kommissionsskriftejerer</i>		<i>Afregning med Kommissionsskriftejerer¹⁾</i>	
	$\frac{31}{12}$ 300,00	$\frac{31}{12}$ 300,00	
	Saldo $\frac{1}{4}$ 300,00		
<i>STATUS pr. $\frac{31}{12}$</i>			
<i>Aktiver</i>		<i>Passiver</i>	
.....		
.....		Konto for Komm.skriftejerer 300,00	
.....		

¹⁾ Fungerer altsaa som en Slags Varekøbskonto.

For mindre Forlags Vedkommende vil den her viste Fremgangsmaade sikkert være den mest almindeligt anvendte og kan vel ogsaa siges at tilfredsstille de mest nødvendige regnskabsmæssige Krav. Der er dog den ret væsentlige Mangel ved den, at der ikke i Status gives Udtryk for, hvor stor en Beholdning Forlaget ligger med af Kommissionsskrifter. Lagerbeholdningen ultimo af Kommissionsskrifter indgaar ikke i den Lagerbeholdning, som figurerer i Forlagets Status, idet denne kun omfatter Forlagsartikler. Denne Mangel kan selvfølgelig afhjælpes paa den Maade, at man ved Status udregner Lagerværdien af Kommissionsskrifter (Antal Eksemplarer paa Lager multipliceret med Afregningsprisen) og afsætter Beløbet som Aktiv med Teksten »Lager af Kommissionsskrifter« og et tilsvarende Passiv med Teksten »Tilsvarende til Kommissionsskriftejerne«, i Lighed med en Regres- eller Kautionsforpligtelse.

2) Ved Modtagelsen af et Kommissionsskrift bogføres straks den Værdi, Forlaget skal tilsvare Kommissionsskriftejeren, nemlig det modtagne Antal Eksemplarer til Afregningspris, foruden at der foretages sædvanlig Notering i Lagerregnskabet. Ved Aarsafslutningen

Fig. 4.

<i>Lager af Kommissionsskrifter</i>		<i>Tilsvarende til Kommissionsskriftejerne</i>	
$\frac{1}{4}$	600,00	$\frac{31}{12}$	300,00
		»	30,00
$\frac{1}{1}$	270,00		
		$\frac{31}{12}$	300,00
		»	30,00
		$\frac{1}{1}$	270,00
<i>Afregning med Kommissionsskriftejerne</i>		<i>Konto for Kommissionsskriftejerne</i>	
$\frac{31}{12}$	300,00	$\frac{31}{12}$	300,00
		$\frac{1}{1}$	300,00
<i>STATUS pr. $\frac{31}{12}$</i>			
<i>Aktiver</i>		<i>Passiver</i>	
.....		
.....		Konto for Komm.skriftejerne	300,00
Lager af Komm.skrifter . . .	270,00	Tilsvarende til Komm.skriftejerne	270,00
.....		

reguleres dette Tilsvær ned med Afregningsbeløbet for solgte Eksemplarer samt udleverede Frieksemplarer til Afregningspris. Status vil derefter vise, at man skylder Kommissionsskriftejerens Afregningsbeløbet for de solgte Eksemplarer, hvilket Beløb er forfalden til Betaling, samt at man har en Forpligtelse over for ham for de paa Lager værende Eksemplarer, som modsvares af den opførte Beholdning af Bøger.

Foranstaaende Eksempel vil da medføre følgende Posterings og Beløbene indgaa i Status som vist i Kontoskitzen Fig. 4.

Ved paa den her anførte Maade at indkæde Regnskabet med Lager af Kommissionsskrifter i Bogholderiet opnaar man lige fra Modtagelsen en bedre Kontrol med de modtagne Kommissionsskrifter. Der vil altid staa en Konto i Bogholderiet, som minder om, at den eller den Bog skal afregnes, ligesom man ved Status vil faa et paalideligt Udtryk i Regnskabet for den Forpligtelse, man har overfor Kommissionsskriftejerne; man kan ikke blive udsat for at glemme nogle Skrifter, saaledes som det kan ske ved den under Punkt 1 nævnte Fremgangsmaade.

Salget.

Kun den ene af de i Indledningen anførte Salgsformer skal omtales her, nemlig a Conditions-Salget. Den er som nævnt en Form for Konsignationssalg og foregaar paa den Maade, at Boghandlerne uforlangt faar tilsendt et Eksemplar af de udkomne Bøger, ligesom Boghandlerne selv kan bestille Bøger a Condition. De Bøger, Boghandlerne faar leveret paa denne Maade, skal afregnes een Gang aarligt pr. $\frac{31}{12}$. Til den Tid sender Forlaget Boghandlerne en Fortegnelse — »Retur- og Beholdningsliste« — over de i Aarets Løb udkomne Bøger samt de i tidligere Aar udkomne Bøger, der stadig er udleveret a Condition. En Retur- og Beholdningsliste kan se saaledes ud (Tallene med Kursiv paaføres af Boghandleren):

Fig. 5.

Titel	Ud-sendt	Til-bage-kaldt	Ord.	Netto	Retur	Behld.	Retur		Behld.	
							Kr.	Ore	Kr.	Ore
Bræstrup, Johs.: Junglemissionær			6.75	4.73	2	1	9	46	4	73
Børup, Marinus: Digte i Udvalg			6.75	4.73						
— — Fredsfyrsten	$\frac{4}{11}$		3.75	2.81						
Chiera, Edward: De skrev i Ler o. s. v.			11.00	7.70	1	1	7	70	7	70

Fig. 6.

<i>Boghandlernes Fast-Regnings-Konto</i>		<i>Boghandlernes a Conditions-Konto</i>	
Ovf. fra a Cond. Kto. 100,00		Behld. $\frac{1}{2}$ + lev. i Aarets Løb 1000,00	Retur iflg. Liste 700,00 Behld. » » 200,00 Overført til F.- Regn. Konto 100,00
		Saldo 200,00	
<i>a Conditions-Salgskonto</i>		<i>Fast-Regnings-Salgskonto</i>	
Retur iflg. Liste 700,00 Behld. » » 200,00 Overført til F.- Regn. Salgskto. 100,00	Behld. $\frac{1}{2}$ + Lev. i Aarets Løb 1000,00		Overført fra a Cond.-Salgs- konto 100,00
	Saldo 200,00		

Det vil heraf ses, at Listen opgøres i saavel Antal som i Kroner og Øre. Opgørelsen i Antal bruges dels til Kontrol med Boghandlernes Afregninger og dels til Opgørelse af Forlagets Lager. Naar Retur- og Beholdningslisten tilbagesendes til Forlaget, medfølger de Bøger, som Boghandleren angiver at returnere. I Varemottagelsen kontrolleres Listen med de modtagne Bøger, hvorefter den gaar videre til Bogholderiet, der kontrollerer og efterregner Opgørelsen.

Af ovenstaaende Kontoskitse (Fig. 6) vil Bogføringen af a Conditions-Salget fremgaa. Differencen, der fremkommer paa Boghandlernes a Conditions-konto, udgør Salget, som overføres til Fast-Regnings-Kontoen. Beholdningen af Bøger leveret a Condition overføres til næste Aar. Det tilsvarende Resultat fremgaa af a Conditions-Salgskontoen.

Debetsaldoen paa Boghandlernes a Conditions-Konto repræsenterer Forlagets Lager af Bøger hos Boghandlerne til Nettopris og optages i Status som Aktiv. Kreditsaldoen paa a Conditions-Salgskontoen optages i Status som Passiv og virker som Modpost til Boghandlernes a Conditions-Lager, idet man paa Grund af den særlige Maade, hvorpaa Forlag opgør deres Varelager (se næste Afsnit), ellers vilde faa dette Lager opført to Gange.

Opgørelse af Boglageret.

Et Forlags Varelager opgøres i flere Tempi fra $\frac{31}{12}$ og i Løbet af Januar/Februar Maaned, idet en Del af Lageret dels befinder sig ude hos Boghandlerne og dels først returneres til Forlaget i Løbet af Januar/Februar Maaned, som beskrevet i det foregaaende. Foruden

det paa Forlagets eget Lager beroende Antal Bøger findes ogsaa Lager hos Bogbinderen i Form af Materie (d. v. s. Tekstark, der ikke er falset og hæftet), idet Forlaget som Regel kun lader det Antal Eksemplarer hæfte, som det skønner at faa Brug for i den nærmeste Tid.

Varelageret opgøres da som vist nedenfor, idet der udarbejdes en Opgørelse for hver Bog.

Bøger paa Lager pr. $^{31/12}$	xxx
Materie hos Bogbinder pr. $^{31/12}$	xxx
Bøger retur fra Boghandlere iflg. Retur- og Beholdnings-	
lister pr. $^{31/12}$	xxx
Bøger i Behold hos Boghandlere iflg. Retur- og Beholdnings-	
lister pr. $^{31/12}$	xxx
Samlet Lager pr. $^{31/12}$	<u>xxxx</u>

Afregning med Forfattere og Kommissionsskriftejerne for solgte Eksemplarer.

Naar Lageret saaledes er talt op for de enkelte Bøger, benyttes disse Optællinger til Opgørelse af det solgte Antal Bøger, idet Forfatterne som Regel skal have deres Honorar udbetalt herefter, ligesom Kommissionsskriftejerne paa lignende Maade skal have Afregning. Nedenstaaende Eksempel viser Fremgangsmaaden ved Opgørelsen.

Lager pr. $^{1/1}$				
eller Oplag modtaget d. /				1000 Ekspl.
Lager pr. $^{31/12}$		425 Ekspl.		
÷ Oplag af Frieksemplarer .	100 Ekspl.			
÷ udlev. do.	75 do.	25 do.		
		400 Ekspl.		
Salg		600 do.		
		<u>1000 Ekspl.</u>	<u>1000 Ekspl.</u>	

Til Brug i Reklameøjemed o. l. er Forlaget berettiget til at trykke et ekstra Antal af Bogen udover Salgsoplaget — »Frieksemplarer« — og skal af disse ikke svare Forfatterhonorar. I ovenstaaende Eksempel er der regnet med et Salgsoplag paa 1000 Ekspl. foruden 100 Frieksemplarer. Da Salgs- og Frieksemplarer ikke holdes adskilt paa Lageret, vil det sige, at Optællingen af Lageret pr. $^{31/12}$ omfatter begge Kategorier. For at faa det virkelige Salgstal frem maa man da fra Lagertallet pr. $^{31/12}$ trække Restbeholdningen af Frieksemplarer, som er Differencen mellem det fremstillede Antal (det »stipulerede« Antal) Frieksemplarer og det indtil $^{31/12}$ udleverede Antal Frieksemplarer.

Naar man har konstateret Antallet af solgte Eksemplarer, bliver det næste Skridt at udregne og bogføre, hvormeget der skal betales Forfatterne i Honorar. Forfatterhonoraret kan afvikles paa mange forskellige Maader, der principielt kan sammenfattes i følgende tre Hovedgrupper:

1) Der betales et fast Honorar een Gang for alle, uanset hvor mange Eksemplarer, der sælges af Bogen.

I et saadant Tilfælde vil man vel nok straks bogføre Forfatterhonoraret som en Del af Fremstillingsudgifterne. Man kan ogsaa gaa den Vej efterhaanden at føre Forfatterhonoraret til Udgift i Forhold til det solgte Antal Eksemplarer inden for hvert Regnskabsaar, og paa den Maade bære Udgiften i samme Aar, hvor man har Indtægten.

Er Forfatterhonoraret f. Eks. Kr. 1000,— og Salgsoplaget 5000 Eksemplarer, andrager Honoraret Kr. 0,20 pr. Eksemplar. Ved Udbetalingen af Honoraret debiteres Forfatterens Konto for Beløbet, som derefter optræder som Aktiv. I første Regnskabsaar sælges nu 2000 Eksemplarer af Bogen, i andet 1000 Eksemplarer o. s. v. Ved Udgangen af første Aar føres da Kr. 400,— (2000 Eksemplarer à Kr. 0,20) til Udgift (debiteres »Konto for Afregning med Forfattere«) og krediteres Forfatterens Konto, som derefter overføres med Kr. 600,— som Aktiv til næste Aar. Andet Aar føres Kr. 200,— til Udgift, og Resten, Kr. 400,—, overføres til tredje Aar o. s. v.

2) Der betales Forfatteren Royalty (d. v. s. en vis Procent af Bogladeprisen pr. solgt Eksemplar) med Udbetaling af en Garantium (et a Contobeløb) ved Manuskriptets Aflevering eller Bogens Udgivelse.

Ved Udbetaling af Garantisummen debiteres Forfatterens Konto for Beløbet, f. Eks. Kr. 500,—. Ifølge Salgsopgørelsen for første Aar (sml. Eksemplet S. 59) tilkommer der Forfatteren Honorar for 600 Eksemplarer à Kr. 1,— = Kr. 600,—. Dette Beløb krediteres Forfatterens Konto og debiteres »Konto for Afregning med Forfatteren«, hvorfra det gaar over til Tabs- og Vindingskonto. Dermed faar man ført hele det skyldige Beløb til Udgift, samtidig med at man faar reguleret Forfatterens Konto, som derefter viser en Kreditsaldo paa Kr. 100,—, der repræsenterer skyldigt Honorar og optages i Status som Passiv. Er der f. Eks. kun solgt 400 Eksemplarer, vil man føre Kr. 400,— til Udgift og nedskrive Forfatterens Konto tilsvarende. Debet-Saldoen paa Forfatterens Konto, Kr. 100,—, repræsenterer da forudbetalt Honorar og optræder i Status som et transitorisk Aktiv.

Man kan ogsaa her anvende den Fremgangsmaade straks at føre hele Garantisummen til Udgift, idet den jo ikke udgør et Tilgode-

havende hos Forfatteren, som denne skal tilbagebetale, saafremt Bogens Salg ikke giver saa stort et Honorar, at Garantisummen dækkes. Hvad man vil gøre, bliver i sidste Instans et Vurderingsspørgsmaal.

3) Der betales Forfatteren Royalty, men uden Udbetaling af Garantisum. Denne Maade at afvikle Forfatterhonoraret paa svarer til den under Punkt 2 nævnte, idet man dog ikke har Garantisummen at tage Hensyn til.

Afregningen med Kommissionsskriftejerne er i Princippet ganske som Afregningen med Forfatterne. I denne Forbindelse henvises til Omtalen under det tidligere Afsnit om Lagerregnskabet med Kommissionsskrifter.

Frieksemplarer og deres regnskabsmæssige Behandling.

Selv om Forlaget ikke skal betale Forfatterhonorar af Frieksemplarer, staar de dog Forlaget i en Værdi, idet de kræver Udgifter til Papir, Trykning, Clicheer etc. Naar der udleveres Frieksemplarer, vil det altsaa sige, at der fragaar Forlaget Værdier, og disse maa da bogføres, ligesom Restoplaget af Frieksemplarer pr. $\frac{31}{12}$ maa optages som et Aktiv i Status.

Ved Bogføringen af Udgiften til Frieksemplarer kan der anvendes forskellige Fremgangsmaader. Nedenfor er redegjort for to Metoder, som vistnok maa anses for de almindeligst benyttede.

Et konkret *Eksempel* giver lettest Overblik over Problemet.

En Bog fremstilles i 2.200 Eksemplarer, hvoraf 2000 er Salgseksemplarer og 200 Frieksemplarer. Fremstillingsprisen er ialt Kr. 6.600,—, Salgsprisen til Boghandlere Kr. 8,— pr. Stk. Første Aar sælges 1360 Eksemplarer, og der udleveres 118 Frieksemplarer.

Man kan da gaa den Vej, som vist i nedenstaaende Eksempel I, at udregne Fremstillingsprisen pr. Eksempel efter Salgsoplaget, i dette Tilfælde Kr. 3,30. Det vil sige, at man i Fremstillingsprisen indkalkulerer Udgifterne til Frieksemplarer, saaledes at disse gøres »gratis« for Forlaget.

Eksempel I.

Driftsregnskab.

Salg af 1360 Eksp. à Kr. 8,—	10 880,—
Fremstillingsudgifter for 2000 Eksp.	6 600,—
÷ Lager af Salgseksp. 640 à Kr. 3,30	
(Kr. 6 600,— : 2000)	2 112,—
»Bruttoavance«	4 488,—
	6 392,—

Status.

.....		
.....		
Lager af Salgseksemplarer 640 à Kr. 3,30	2 112,—
Lager af Frieksemplarer 82	0,—
.....		2 112,—
.....		

Den anden Fremgangsmaade (se Eksempel II) er, at man udregner Fremstillingsprisen pr. Eksempel i Forhold til det samlede Oplag (Salgs- og Frieksemplarer), altsaa her Kr. 3,— pr. Eksempel, og ved Aarsopgørelsen bogfører Udgiften for de udleverede Frieksemplarer som Omkostning.

Eksempel II.

Driftsregnskab.

Salg af 1360 Ekspl. à Kr. 8,—	10 880,—
Fremstillingsudgifter for 2200 Ekspl.	6 600,—
÷ Lager af Salgseksemplarer 640 à Kr. 3,—		
(Kr. 6 600,— : 2200)	1 920,—
		4 680,—
÷ Fremstillingspris for 200 Frieksemplarer		
à Kr. 3,—	600,—
		4 080,—
»Bruttoavance«	6 800,—
÷ Omkostninger: Udleveret 118 Friekspl. à Kr. 3,—	354,—
»Nettoavance«	6 446,—

Status.

.....		
.....		
Lager af Salgseksemplarer 640 à Kr. 3,—	1 920,—
Lager af Frieksemplarer 82 à Kr. 3,—	246,—
.....		2 166,—
.....		

De to Fremgangsmaader giver ikke samme Slutresultat, hvilket skyldes, at man i Eksempel I fører Frieksemplarernes Fremstillingsomkostninger til Udgift i Forhold til det solgte Antal Eksemplarer, idet »Indkøbsprisen« for de solgte Eksemplarer er Kr. 0,30 større end i Eksempel II. Dette har til Følge, at de udleverede 118 Frieksemplarer koster Kr. 408,— i Eksempel I, nemlig de solgte Eksemplarer 1360 multipliceret med Kr. 0,30, medens de i Eksempel II føres til Udgift med den virkelige Fremstillingspris Kr. 354,— (118 multipliceret med Kr. 3,—).

Det vil altsaa sige, at uanset hvor mange Frieksemplarer der udleveres, vil Eksempel I altid give samme Slutresultat, medens Resultatet i Eksempel II vil blive paavirket af det udleverede Antal Frieksemplarer.

Den Bruttoavance, man kommer til i Eksempel I, er saaledes ikke »ren«, idet den indeholder Omkostningen for udleverede Frieksemplarer. Endvidere faar man ikke i Status noget Udtryk i Kroner og Øre for, hvor stor en Værdi Beholdningen af Frieksemplarer udgør.

Eksempel II giver derimod det korrekte regnskabsmæssige Billede. Der har man en »ren« Bruttoavance og som en særskilt Post Omkostningen for udleverede Frieksemplarer til Fremstillingspris. Desuden figurerer Lageret af Frieksemplarer i Status til Fremstillingspris.

III. Aarsregnskabet.

Det formelle Indhold af Driftsregnskab og Status vil efter det ovenfor udviklede blive som vist i nedenstaaende to Skemaer.

Driftsregnskab.

<i>Salg af Forlagsartikler</i>	xxxx	
÷ Beholdning af Bøger pr. $\frac{1}{4}$	xxxx	
Fremstillingsudgifter i Aarets Løb	xxxx	
Oversætter- og Tegnerhonorarer	xxxx	
Reklameudgifter	xxxx	
Afregningsbeløb til Forfattere	xxxx	
	<u>xxxx</u>	
÷ Beholdning af Bøger pr. $\frac{3}{12}$	xxxx	
	<u>xxxx</u>	
÷ Fremstillingspris for Frieksemplarer	xxxx	xxxx
Bruttoavance paa Forlagsartikler	<u>xxxx</u>	xxxx
<i>Salg af Kommissionsskrifter</i>	xxxx	
÷ Afregningsbeløb til Kommissionsskriftejere	xxxx	
Bruttoavance paa Kommissionsskrifter	<u>xxxx</u>	xxxx
Samlet Bruttoavance	<u>xxxx</u>	xxxx
Avance paa Fremstilling af Bøger for fremmed Regning ..	<u>xxxx</u>	xxxx
	<u>xxxx</u>	
÷ Omkostninger	xxxx	
Nettoavance	<u>xxxx</u>	xxxx

Som det fremgaar af Eksemplet, er Driftsregnskabet delt i to Afsnit, eet, som slutter med Bruttoavance paa Forlagsartikler, og eet, som slutter med Bruttoavance paa Kommissionsskrifter. Denne Son-

dring mellem Salget af Forlagsartikler og Salget af Kommissionskrifter er nødvendig for at faa en »ren« Bruttoavance frem for hver Kategori. Det ligger i Sagens Natur, at den procentvise Bruttoavance paa Kommissionskrifter maa være mindre end Bruttoavancen paa Forlagsartikler, idet Forlaget næsten ingen Risiko har ved Salget af Kommissionskrifter. Risikoen indskrænker sig til Tab, der kan blive paa udestaaende Fordringer, og dette har i Praksis vist sig at være minimalt ved Salg til Boghandlere.

Status

<i>Aktiver.</i>	<i>Passiver.</i>
Beholdning af Forlagsartikler:	a Conditionsleveringer til Bog-
Salgseksemplarer xxx	handlere xxx
Frieksemplarer xxx xxx	Tilsvaer til Kommissionskrift-
a Conditionslager hos Bog-	ejere xxx
handlere xxx	Skyldige Honorarer til Forfat-
Bøger under Udgivelse:	tere xxx
Papir, Trykning m. m. xxx	Skyldige Afregningsbeløb til
Oversætter- og Tegner-	Kommissionskriftejere xxx
honorarer xxx	Øvrige Passiver xxx
Reklameudgifter xxx xxx	
Beholdning af Kommissions-	
krifter xxx	
Forudbetalte Forfatterhonorar-	
er xxx	
Øvrige Aktiver xxx	
xxxx	xxxx

De i Statusopgørelsen opførte Poster er tidligere omtalt hver for sig og behøver derfor ingen nærmere Omtale, idet Teksterne dækker over Posternes Indhold.

IV. Afsluttende Bemærkninger.

Den ovenfor givne Fremstilling er i store Træk en Redegørelse for den regnskabsmæssige Forretningsgang i en Forlagsvirksomhed. Skal man resumere Indholdet heraf, kan man fremhæve, at det er absolut nødvendigt, at Regnskabet er tilrettelagt saaledes, at man under Fremstillingen af Bøgerne faar Hold paa alle direkte paaløbende Udgifter, saaledes at man kan foretage en nøjagtig Efterkalkulation

for derigennem bl. a. at skabe et solidt Grundlag for fremtidige Forkalkulationer.

Regnskabsforholdet med Kommissionsskrifter maa helst inddrages i Bogføringen straks ved Modtagelsen af Bøgerne, saaledes at man til Stadhed gennem Bogholderiet har et Udtryk for den Forpligtelse, man har over for Kommissionsskriftejerne.

Det er af stor Betydning, at Udgiften til udleverede Frieksemplarer klart fremgaar af Regnskabet, for derved at faa en »ren« Brutto-avance, ligesom Beholdningen af Frieksemplarer maa figurere i Statusopgørelsen, da det undertiden kan dreje sig om ret betydelige Værdier.

I det hele taget maa Forlagsregnskabet tilrettelægges og føres paa en saadan Maade, at alle regnskabsmæssige Transaktioner indkædes i Bogholderiet, saa der bliver de færrest mulige svævende Poster at huske ved Aarsopgørelsen, da disse nemt kan glemmes.